

Eksport av sjømat - risikomarked

Reidar Knutsen, seniorrådgiver, Tolldirektoratet

Øystein Valanes, analytiker markedsadgang, Norges sjømatråd

Innledning

- Eksempler til ettertanke
- Tar utgangspunkt er i sjømatnæringen, men her må alle næringer tenke paralleller
- Hvilke konsekvenser kan disse ha?

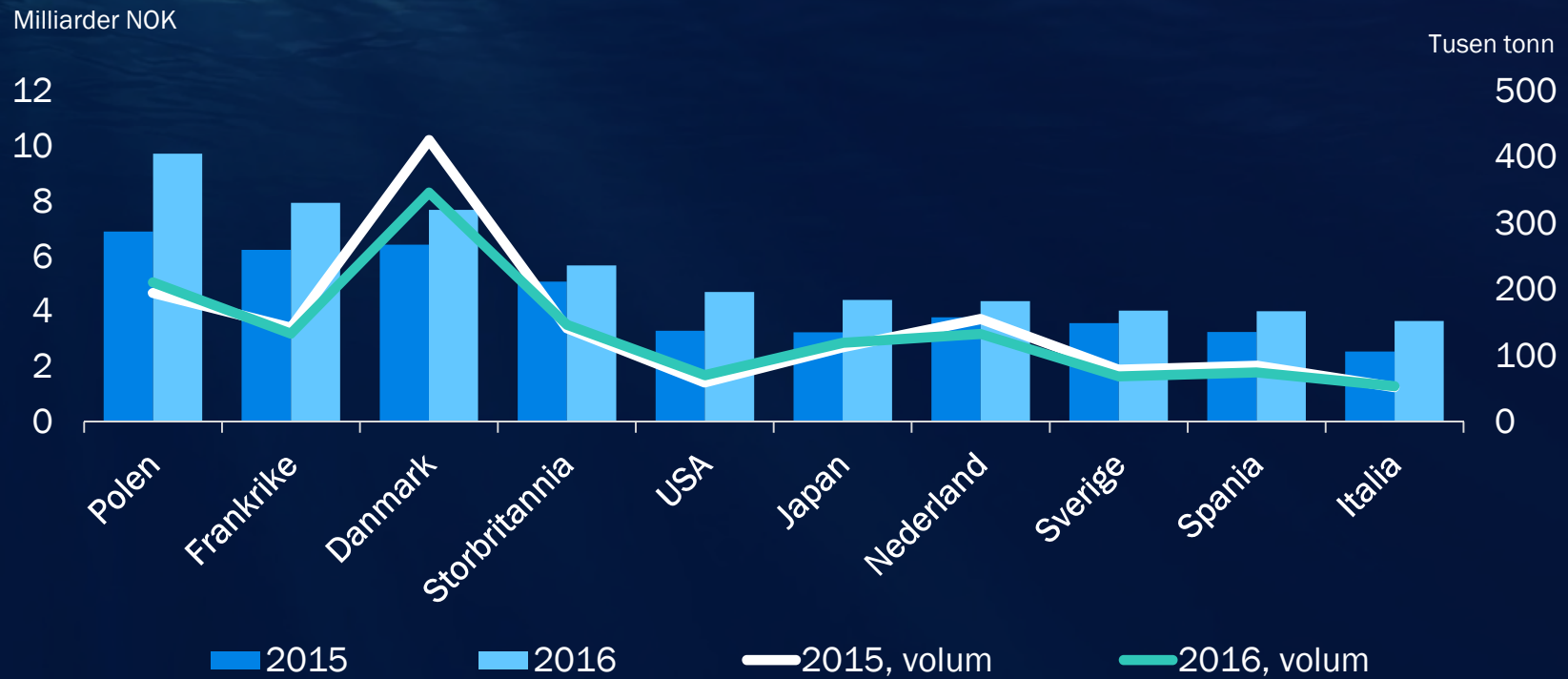

NORGES SJØMATRÅD

- Eid av Nærings- og fiskeridepartementet
- Etablert 1991
- Fiskeriministeren utgjør generalforsamlingen
- Finansiert gjennom en eksportavgift på sjømat
- Ca. 60 ansatte hvorav 19 er stasjonert i utlandet
- Budsjett 2017 - NOK 350 millioner

Største eksportmarkeder i 2016

EU/EØS-avtalen

- Fra 1999 og noen år framover ble det skrevet mange uriktige opprinnelsesbevis ved eksport av torsk til EU
  - Formålet var å spare toll for mottaker og oppnå bedre pris
- Da denne «boblen» sprakk måtte norsk tolletat (og næringen) bruke store ressurser på til dels tunge kontroller
- Konsekvenser ellers?
- Vi opplevde at oppsigelse/innstramming i frihandelen ble uttalt fra offisielt hold i EU.
- Det skulle 200 kontroller og 4 straffesaker til for at tilliten ble gjenopprettet.

SEAFOOD
FROM
NORWAY

Faktorene for suksess...

Brasil

- I Brasil behøves som oftest en agent som sørger for klarering, myndighetskontakt og ikke minst sikkerhet for varene
- En del av disse agentene tar 3 % av fiskens verdi i honorar
- En av de har registrert foretak på BVI med konto i USA og mottar årlig millionbeløp der fra norske eksportører
- Konsekvenser?

Global tilstedeværelse

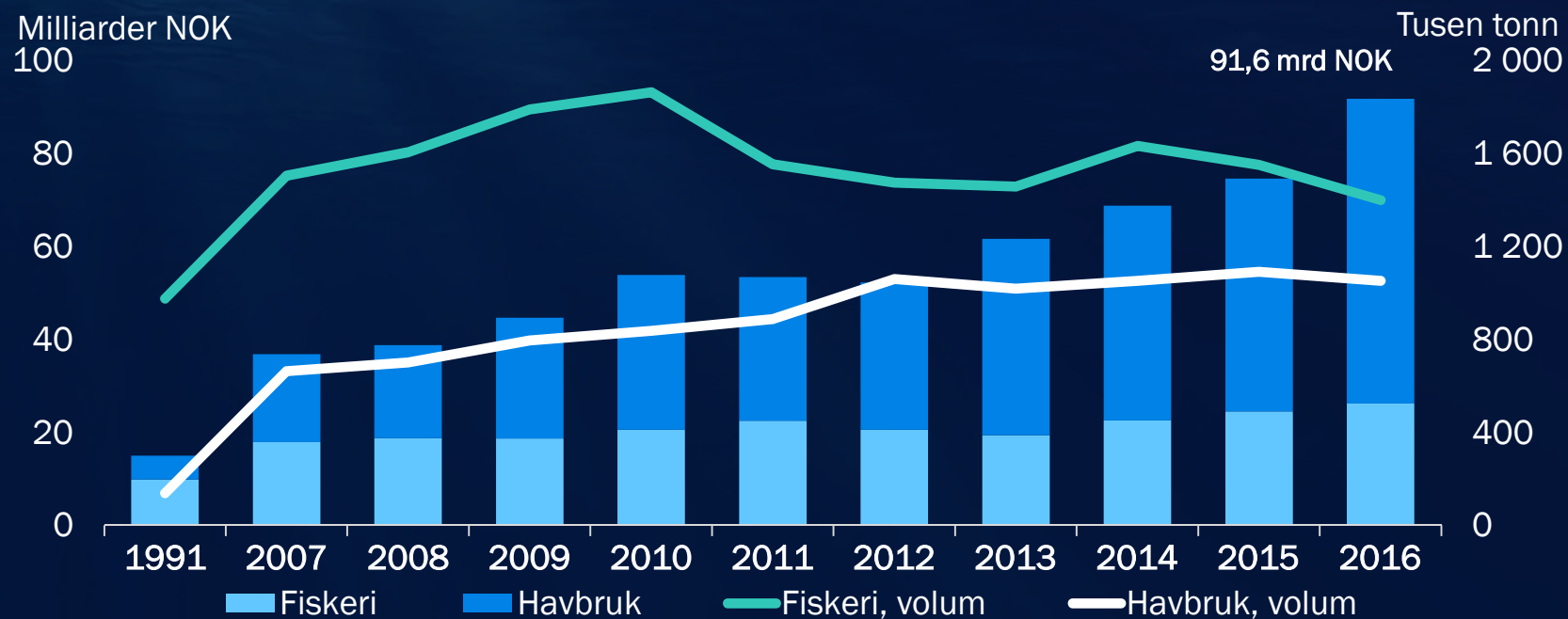

Ukraina

- Betaling for norsk fisk kommer fra foretak i et tredjeland, gjerne et skatteparadis eller et land med lite innsyn.
- Formålet er at importør i Ukraina ønsker en faktura med en lavere og uriktig pris for å spare toll og avgifter ved innførselen.
- Dette oppnås ved å opprette et foretak som handelen går via.
- Konsekvenser?
- Ukraina taper tollinntekter og innfører kanskje tiltak som rammer norsk fiskeeksport

Norsk sjømateksport: økning i verdi, nedgang i volum

Nigeria

Tørrfisk og -hoder i gamle varebiler, ble ikke deklarerert i Nigeria. Konsekvenser for den seriøse handelen, i følge nigerianske importører.

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/krim/storaksjon-mot-bil-og-toerrfiskeksport-til-nigeria/a/23555237/>

<https://www.aftenposten.no/osloby/Syv-pagrepet-og-skal-utvises-etter-torrfiskaksjon-pa-Alnabru-21921b.html>

Nigeria

- Finansembargo sommeren 2015 førte til ny modus: Tørrfiskhoder angitt som dyrefor
- Det utstedes uriktige dokumenter, straffbart ihht Tollovens § 16-5 (3).
På samme måte straffes den som i Norge utsteder eller foranlediger utstedt uriktig opprinnelsesbevis, faktura eller annet uriktig legitimasjonsdokument som er bestemt til å tjene som bevis ved tollekspedisjon av en vare i et annet land.
- Konsekvenser?
- Dette er ikke akseptabelt fra Tolletatens side og følges opp med kontroller, og eventuelt straffesaker/overtredelsesgebyr.

Nigeria - 1926 vs. 2016

- ◆ kr. 79 690 000 (2016)
- ◆ kr. 4 000 000 (1926)
- ◆ = kr. 105 912 000 (2016)
- ◆ Nedgang 24,8 %
- ◆ 900 %
- ◆ $\text{BNP (1960)} \times 35 = \text{BNP (2016)}$
- ◆ 1926: kr. 5,89
- ◆ 2016: kr. 0,44
- ◆ → kr. 1 060 200 000

Samarbeid mellom næring og kontrolletater

- Både næring og myndigheter anser at Norges omdømme som seriøs eksportnasjon er svært viktig.
- Det foreligger en avtale mellom flere kontrolletater og sjømatorganisasjoner hvor intensjonen er å bekjempe kriminalitet i næringen og besørge like konkurransevilkår, og man arbeider godt sammen i en god tone.
- Ta disse hendelsene til ettertanke og tenk paralleller i egen næring.
- Dette er forhold som næring/myndighet bør diskutere når de oppstår.

Samarbeid er viktig

Det var alt, takk for oss!
